

Pään ja kaulan alueen syövät

Yleisimmät syövät pään ja kaulan alueella ovat iholla. Valtaosa ihosyövistä on auringon valon aiheuttamia. Tämän vuoksi ne tulevat usein aurinkoa runsaasti saaneille alueille, kuten kasvoihin. Ihosyöpien määrä on lisääntynyt huomattavasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Tämän ajatellaan johtuvan siitä, että suomalaiset ovat altistuneet viimeisten kymmenien vuosien aikana runsaasti auringon valolle, eikä auringon vaaroja vielä tunnettu laajalti aikaisemmin.

Ihosyöpiä on eri tyyppisiä, mutta valtaosa niistä on paikallisia ja ne pystytään parantamaan yhdellä leikkauksella. Melanoma on yleisistä ihosyövistä vaarallisin ja 1/5:lla melanomapotilaista tauti leviää muualle kehoon. Ihosyöpiä hoidetaan usean eri erikoislääkärialan toimesta. Mikäli ihosyövän hoito vaatii laajan leikkauksen tai syöpä on keskeisellä paikalla kasvoilla, sen yleensä suorittaa plastiikkakirurgi. Ihosyöpäpotilaiden seuranta tapahtuu osin keskus- ja yliopistosairaaloissa ja osin terveyskeskuksissa.

Suun ja nielun alueen syöpiin sairastuu vuosittain noin 400 suomalaista. Muut kasvojen ja kaulan syvien rakenteiden syövät ovat harvinaisia, niihin sairastuu yhteensä noin 200 suomalaista vuodessa. Kaikki muut kasvojen ja kaulan syvien rakenteiden syövät paitsi miesten huulisyöpä ovat lisääntymässä. Runsas alkoholin käyttö ja tupakointi ovat suurimmat riskitekijät. Pienellä osalla potilaista syöpä syntyy pitkäkestoisen suun limakalvosairauden pohjalta ilman alkoholin tai tupakan vaikutusta. Suun ja nielun syöpien hoito tapahtuu alueella, joka koskee ihmisen perustoimintoja kuten puhuminen, nieleminen ja hengittäminen. Syövän hoidon vuoksi syntyvä puutos suun tai nielun alueella voi aiheuttaa vaikean toiminnallisen ongelman. Suun ja nielun syöpien hoito on vaativaa. Sen vuoksi näiden syöpien hoito on pääosin keskitetty yliopistosairaaloihin tai suuriin keskussairaaloihin. Hoitovaihtoehtoina ovat leikkaus ja/tai sädehoito tarvittaessa yhdistettynä solunsalpaajahoitoon. Hoitomuodosta päätetään yleensä yhteiskokouksessa, johon osallistuu usean eri erikoisalalan lääkäreitä.

Mikäli potilaalta joudutaan syövän vuoksi poistamaan jokin olennainen suun tai nielun rakenne, nykYTEKNIKOILLA pyritään tämä korjaamaan. Plastiikkakirurgisin keinoin voidaan kudospuutos rakentaa omasta kehosta otetuilla varaosilla. Hoidon ehtona on aina se, että potilaan suun ja nielun toiminnot ja ulkonäkö pyritään palauttamaan mahdollisimman hyväksi.

Kuntoutusvaiheeseen osallistuu runsaasti eri ammattilaisia: korvalääkäreiden ja kirurgien lisäksi mm. suufysioterapeutteja, puhe- ja nielemisterapeutteja sekä ravitsemusterapeutteja. Suusyöpäpotilaan toipuminen on pitkäkestoista, mutta kuntoutuksen tavoitteena on se, että potilaan suorituskyky ja elämänlaatu palautuvat.

Patrik Lassus

hyödyllinen linkki

<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/naytaartikkeli/.../khp00032>

